

Nederlands Tijdschrift voor Fiscaal Recht 2017/3063

Eindarrest X bv: reparatiekosten auto's verlagen douanewaarde; Hoge Raad, nr. 14/00580

Brondocumenten	Hoge Raad 8 december 2017, nr. 14/00580
Wetsartikelen	CDW - art. 29 CDW - art. 67 CDW - art. 236
Auteur	mr. A. Wolkers [1]
Publicatiedatum NTFR	14-12-2017
Afleveringsnummer	50
ECLI	ECLI:NL:HR:2017:3085
Formele relaties	In sprongcassatie op: ECLI:NL:RBNHO:2013:12508 , (Gedeeltelijke) vernietiging en zelf afgedaan

Samenvatting

Belanghebbende heeft douanerechten betaald voor het in het vrije verkeer brengen van drie auto's uit Japan. Bij twee auto's zijn in het tweede/derde jaar na invoer defecten geconstateerd en op basis van garantieverplichtingen op kosten van de Japanse verkoper/fabrikant gerepareerd. Bij de derde auto is binnen een jaar na invoer in het kader van een terugroepactie uit voorzorg – eveneens op kosten van de fabrikant – een onderdeel vervangen. Belanghebbende stelt dat de als douanewaarde gehanteerde transactiewaarde moet worden verminderd met de reparatiekosten (respectievelijk de vervangingskosten) en heeft verzocht om terugbetaling van douanerechten. Rechtbank Noord-Holland (20 december 2013, nrs. 13/1936 en 13/1955, [NTFR 2014/753](#)) heeft geoordeeld dat belanghebbende daarop geen recht heeft. De Hoge Raad had echter Unierechtelijke twijfels. Na het stellen van prejudiciële vragen (HR 4 december 2015, nr. 14/00580, [NTFR 2016/340](#)) en beantwoording ervan door het HvJ (12 oktober 2017, X BV, zaak C-661/15) wijst de Hoge Raad thans eindarrest. Belanghebbende heeft, gelet op de uitleg door het HvJ, recht op terugbetaling.

(Cassatieberoep gegrond.)

Feiten

(Ontleend aan [NTFR 2016/340](#))

2.1. In cassatie kan van het volgende worden uitgegaan.

2.1.1. Belanghebbende is importeur van automobielen. Zij koopt deze van de in Japan gevestigde fabrikant (hierna: de fabrikant) en brengt deze in het vrije verkeer van de Europese Unie. De auto's worden door belanghebbende verkocht aan wederverkopers (dealers) en door deze laatste aan eindgebruikers.

2.1.2. In augustus 2007 heeft belanghebbende een personenauto van het type A (hierna: A) alsmede een personenauto van het type D (hierna: D) op eigen naam en voor eigen rekening aangegeven voor het vrije verkeer, en in maart 2008 een personenauto van het type C (hierna: C). De douanewaarde van deze drie personenauto's (hierna: de auto's) is op de voet van artikel 29 van het Communautair douanewetboek (hierna: het CDW) vastgesteld op de door belanghebbende aan de fabrikant betaalde koopprijs. Belanghebbende heeft de met inachtneming hiervan door de Inspecteur geheven douanerechten voldaan.

De auto's zijn, nadat zij in het vrije verkeer waren gebracht, door belanghebbende verkocht aan dealers en door dezen aan eindgebruikers.

2.1.3. De fabrikant heeft, nadat A in gebruik was genomen, belanghebbende verzocht alle eigenaren van een auto van dat type uit te nodigen een afspraak te maken met een dealer om kosteloos de stuurkoppeling te doen vervangen. Blijkens een door de Rijksdienst voor het Wegverkeer gepubliceerd bericht ging het om de volgende zogeheten terugroepactie:

‘Merk/Type A (M4#)

Categorie Motorrijtuigen en aanhangwagens – stuurinrichting defect

Omschrijving De mogelijkheid bestaat dat de bouten van de stuurkoppeling op de stuuras niet goed zijn vast gedraaid defect

Materiële gevolgen	De kans bestaat dat de verbinding van de stuurkoppeling op de stuuras los gaat zitten. Dit kan worden herkend door optredend geluid tijdens inparkeren en manoeuvreren bij lage snelheid. Na verloop van tijd kan dit leiden tot losraken van deze koppeling en onbestuurbaar worden van het voertuig
Mogelijk gevaar	Een (verkeers)ongeval met letselschade
Beschrijving van het herstel	De producent roept de betreffende voertuigen terug, neemt maatregelen om het defect te verhelpen. De voertuigeigenaar wordt uitgenodigd een afspraak te maken met een merkdealer. De dealer zal de stuurkoppeling dan vervangen.
(...)	
Opmerkingen	Deze terugroepactie is door de fabrikant op 15 oktober 2007 aangekondigd. ⁷
RDW	

A is op de hiervoor beschreven wijze door een dealer aangepast. De kosten daarvan heeft belanghebbende aan de dealer vergoed. Vervolgens heeft de fabrikant deze kosten ter nakoming van de garantieverplichting die was opgenomen in de met belanghebbende gesloten koopovereenkomst, aan belanghebbende vergoed. Deze vergoeding heeft plaatsgevonden binnen twaalf maanden na de datum van aanvaarding van de voor die auto gedane aangifte voor het vrije verkeer.

2.1.4. Nadat D en C in 2007 respectievelijk 2008 in het vrije verkeer waren gebracht en in gebruik waren genomen bleken bij D een deurhanger en bij C een sponningrubber defect. De desbetreffende dealers hebben deze vanwege de door hen verstrekte garantie in 2010 hersteld. Op grond van de garantieverplichting die was opgenomen in de met dealers gesloten koopovereenkomst heeft belanghebbende de kosten daarvan aan de dealers vergoed.

Vervolgens heeft de fabrikant deze kosten aan belanghebbende vergoed ter nakoming van een op deze ingevolge de met belanghebbende gesloten koopovereenkomst rustende garantieverplichting.

2.1.5. Belanghebbende heeft bij brief van 10 mei 2010 op de voet van artikel 236 van het CDW verzocht om gedeeltelijke terugbetaling van de door haar voldane douanerechten ter zake van de hiervoor in 2.1.2 bedoelde aangiften. Zij grondde dit verzoek erop dat de douanewaarde van elk van de auto's achteraf gezien lager was dan de oorspronkelijke (aangegeven) douanewaarde. Het verschil tussen de oorspronkelijke douanewaarde en de – naar achteraf is gebleken – werkelijke douanewaarde wordt, aldus belanghebbende, gevormd door het bedrag van de door de fabrikant aan haar voor elke auto betaalde vergoeding.

2.1.6. De Inspecteur heeft zich op het standpunt gesteld dat het hiervoor in 2.1.5 vermelde verzoek betreft een door de fabrikant ten gunste van belanghebbende aangebrachte wijziging van de werkelijk voor de auto's betaalde prijs in de zin van artikel 145, lid 2, van de Uitvoeringsverordening communautair douanewetboek (hierna: de UCDW). Hij heeft bij beschikking het verzoek om terugbetaling met betrekking tot A afgewezen op de grond dat deze geen gebrek vertoonde in de zin van artikel 145, lid 2, van de UCDW. De verzoeken om terugbetaling met betrekking tot D en C heeft de Inspecteur afgewezen op de grond dat niet is voldaan aan de in artikel 145, lid 3, van de UCDW gestelde voorwaarde dat de betaling door de verkoper aan de koper moet hebben plaatsgevonden binnen twaalf maanden na de datum van aanvaarding van de invoeraangifte.

Geschil

(Ontleend aan [NTR 2016/340](#))

2.2.1. De Rechtbank heeft onder verwijzing naar het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 19 maart 2009, Mitsui & Co. Deutschland GmbH, C-256/07, [ECLI:EU:C:2009:167](#) (hierna: het arrest Mitsui), punten 27 tot en met 29, geoordeeld dat de in artikel 145, leden 2 en 3, van de UCDW neergelegde voorwaarden voor het met betrekking tot de douanewaarde in aanmerking nemen van het door de verkoper ten gunste van de koper wijzigen van de werkelijk betaalde of te betalen prijs, niet in strijd zijn met het CDW. Dit betekent, aldus de Rechtbank, dat een verzoek om terugbetaling dat is gegrond op het na de invoer verminderen van de aan de verkoper betaalde prijs, moet worden getoetst aan artikel 145, leden 2 en 3, van de UCDW indien het gaat om een door de verkoper aan de koper betaalde vergoeding voor een reparatie, die voortvloeit uit een door de verkoper verstrekte garantie.

Naar het oordeel van de Rechtbank heeft belanghebbende niet het bewijs geleverd dat A op het moment van het aanvaarden van de invoeraangifte een gebrek in de zin van artikel 145, lid 2, van de UCDW vertoonde, aangezien voor het aantonen van een 'gebrek' in vorenbedoelde zin, aldus de Rechtbank, niet volstaat het aannemelijk maken van 'de kans op of de mogelijkheid van een gebrek'.

2.2.2. De Rechtbank heeft onder verwijzing naar punt 36 van het arrest Mitsui geoordeeld dat de Commissie in afwijking van de in artikel 236, lid 2, van het CDW gestelde termijn van drie jaren, in artikel 145, lid 3, van de UCDW een termijn van twaalf maanden heeft mogen stellen, zodat de Inspecteur de verzoeken om terugbetaling met betrekking tot D en C terecht heeft afgewezen.

Rechtsoverwegingen

Bij arrest van 12 oktober 2017, X B.V., C-661/15, [ECLI:EU:C:2017:753](#), heeft het Hof van Justitie, uitspraak doende op die vragen, voor recht verklaard:

⁷ Artikel 145, lid 2, van verordening (EEG) nr. 2454/93 van de Commissie van 2 juli 1993 houdende vaststelling van enkele bepalingen ter uitvoering van verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad tot vaststelling van het communautair douanewetboek,

zoals gewijzigd bij verordening (EG) nr. 444/2002 van de Commissie van 11 maart 2002, gelezen in samenhang met artikel 29, leden 1 en 3, van verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek, moet aldus worden uitgelegd dat het van toepassing is op een situatie als die welke in het hoofdgeding aan de orde is, waarin wordt vastgesteld dat op de datum van aanvaarding van de aangifte voor het vrije verkeer van een goed het met de fabricage samenhangende risico bestaat dat dit goed bij gebruik ervan defect zal raken, en de verkoper om die reden ter nakoming van een contractuele garantieverplichting jegens de koper aan deze een prijsvermindering toekent in de vorm van een vergoeding van de kosten die de koper heeft gemaakt om het goed zodanig aan te passen dat het genoemde risico wordt uitgesloten.

2) Artikel 145, lid 3, van verordening nr. 2454/93, zoals gewijzigd bij verordening nr. 444/2002, is ongeldig voor zover deze bepaling voorziet in een termijn van twaalf maanden vanaf de aanvaarding van de aangifte voor het vrije verkeer van de goederen waarbinnen de wijziging van de werkelijk betaalde of te betalen prijs moet plaatsvinden.'

(...)

2. Nadere beoordeling van de middelen

2.1. Uit de hiervoor in onderdeel 1 weergegeven verklaring voor recht volgt dat de in cassatie bestreden oordelen van de Rechtbank, weergegeven in 2.2.1 en 2.2.2 van het hiervoor in onderdeel 1 vermelde arrest van de Hoge Raad, getuigen van een onjuiste rechtsopvatting. De middelen slagen derhalve.

2.2. Gelet op hetgeen hiervoor in 2.1 is overwogen, kan de uitspraak van de Rechtbank niet in stand blijven. De Hoge Raad kan de zaak afdoen. De onderhavige twee verzoeken om terugbetaling moeten, voor zover de Inspecteur dat nog niet bij zijn uitspraak op bezwaar heeft gedaan, worden toegewezen.

Commentaar

Aan dit arrest van de Hoge Raad ligt een recente uitspraak van het HvJ ten grondslag (HvJ 12 oktober 2017, X BV, zaak C-661/15). Het HvJ heeft in deze uitspraak antwoord gegeven op twee prejudiciële vragen die de Hoge Raad eerder in deze procedure stelde (HR 4 december 2015, nr. 14/00580, [NTFR 2016/340](#)). Omdat de Hoge Raad deze zaak conform de uitspraak van het HvJ afdoet, zal ik hieronder eerst ingaan op de beantwoording van de prejudiciële vragen door het HvJ.

Op grond van art. 145, lid 2, UCDW kan een importeur invoerrechten terugvragen als later blijkt dat de goederen op het moment van invoer in de EU 'gebreken' vertoonden. Achterliggende gedachte is dat invoerrechten worden berekend aan de hand van de douanewaarde van de goederen, dat wil zeggen de werkelijk betaalde of te betalen prijs die de koper aan de verkoper betaalt. Indien de verkoper vervolgens ná de invoer de prijs naar beneden aanpast omdat er op het moment van invoer al iets 'mis' was met de goederen, dan mag derhalve ook de douanewaarde dienovereenkomstig worden verminderd en kunnen invoerrechten worden teruggevraagd.

De eerste vraag van de Hoge Raad hield verband met de reikwijdte van het begrip 'goederen die gebreken vertonen' in de zin van art. 145, lid 2, UCDW. Is voor een gebrekkig goed vereist dat dit goed op het moment van invoer al daadwerkelijk defect is, of kan ook van een 'gebrek' worden gesproken indien wordt vastgesteld dat er een risico is dat de goederen niet de eigenschappen hebben die daarvan verwacht mogen worden? Het HvJ heeft daarop vervolgens geantwoord dat ook in dit laatste geval sprake is van een gebrek. In een dergelijk geval worden werkzaamheden uit voorzorg verricht en wordt door de verkoper (ter nakoming van een contractuele garantieverplichting) aan de koper een prijsvermindering toegepast in de vorm van een vergoeding van de kosten die gemaakt zijn om het goed als zodanig aan te passen. Denk hierbij in de praktijk aan de zogenoemde 'terugroepacties' die regelmatig door autofabrikanten worden afgekondigd en waarbij onderdelen uit voorzorg worden vervangen.

De tweede vraag hield verband met de vraag of de termijn van art. 145, lid 3, UCDW in strijd is met art. 29, 78 en 236 CDW. Of te wel: heeft de Europese Commissie – met de vaststelling van de termijn in art. 145, lid 3, UCDW – de reikwijdte van de door de Europese Raad vastgestelde bepalingen uit het CDW ten onrechte ingeperkt? Op grond van art. 145, lid 3, UCDW kan van een vermindering van de douanewaarde als gevolg van een gebrek namelijk enkel sprake zijn indien de prijsaanpassing ('vermindering van de werkelijk betaalde prijs') binnen twaalf maanden na de aangifte voor het vrije verkeer heeft plaatsgevonden. En dat terwijl op grond van art. 236 CDW een termijn van drie jaar wordt gehanteerd voor het indien van een teruggaafverzoek. Indien derhalve een prijsaanpassing ná de termijn van twaalf maanden na de invoeraangifte plaatsvindt, kan dus op grond van de tekst van art. 145, lid 3, UCDW geen sprake meer zijn van een vermindering van de douanewaarde en worden er dus ter zake van prijsaanpassingen in het tweede en derde jaar na invoer geen invoerrechten terugbetaald op grond van art. 236 CDW.

Het HvJ besliste vervolgens dat art. 145, lid 3, UCDW ongeldig is voor zover deze bepaling voorziet in een termijn van twaalf maanden waarbinnen de wijziging van de werkelijk betaalde prijs moet plaatsvinden. De douanewaarde kan immers niet meer worden aangepast wanneer deze wijziging van de prijs geschiedt ná deze termijn van twaalf maanden. In een dergelijk geval leidt art. 145, lid 3, UCDW dus tot een vaststelling van de douanewaarde die niet overeenkomt met de (na invoer gewijzigde) transactiewaarde van het goed. En dat levert derhalve strijd op met art. 29 CDW waarin immers is bepaald dat de douanewaarde op

basis van de transactiewaarde dient te worden vastgesteld.

Als gevolg van de duidelijke beantwoording van de prejudiciële vragen door het HvJ heeft de Hoge Raad de zaak nu zelf kunnen afdoen. De onderliggende uitspraak van Rechtbank Noord-Holland van 20 december 2013 (nrs. 13/1936 en 13/1955, [NTFR 2014/753](#)) is logischerwijze vernietigd. De rechtbank kwam immers eerder tot de conclusie dat de termijn van één jaar als bedoeld in art. 145, lid 3, UCDW wél een voorwaarde is om aanspraak te kunnen maken op terugbetaling van invoerrechten en dat reparaties in het kader van een terugroepactie géén aanleiding kunnen vormen voor terugbetaling. De aan dit geding ten grondslag liggende verzoeken om terugbetaling moeten derhalve alsnog worden toegewezen.

Het is tenslotte nog van belang om te vermelden dat het CDW en UCDW inmiddels niet meer van toepassing zijn. Deze verordeningen zijn sinds 1 mei 2016 vervangen door nieuwe douanewetgeving. Het gaat hier om het zogenoemde Douanewetboek van de Unie ('DWU') dat nader is uitgewerkt in een tweetal omvangrijke verordeningen van de Europese Commissie, de zogenoemde Gedelegeerde Verordening DWU en de Uitvoeringsverordening DWU. Het bovenvermelde arrest van het HvJ zal zeker ook gevolgen moeten hebben voor de thans van toepassing zijnde douanewetgeving, omdat de inmiddels vervallen regeling van art. 145, lid 3, UCDW vrijwel gelijklopend is overgenomen in de nieuwe wetgeving (zie in dit verband art. 132, aanhef en onder c, Uitvoeringsverordening DWU). Ik ga er dan ook van uit dat de Europese Commissie nu overgaat tot het schrappen van de éénjaarstermijn uit voornoemd artikel. Voor zover dat niet gebeurt zal het HvJ deze bepaling naar mijn mening, op verzoek van een nationale rechter, opnieuw ongeldig moeten verklaren.

[1] Mr. A. Wolkers is werkzaam als Knowledge Counsel bij Hertoghs advocaten.

 [NAAR BOVEN](#)

Bron: <http://www.ndfr.nl/link/NTFR2017-3063>

Datum: 15-12-2017 9:56:03

Alle rechten voorbehouden. Alle auteursrechten en databankrechten van deze tekst worden uitdrukkelijk voorbehouden. Deze rechten berusten bij Sdu Uitgevers.

Niets uit NDFR mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch,mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the publisher's prior consent.